

Vlada Crne Gore
Ministarstvo održivog razvoja i turizma

REZIME
IZVJEŠTAJA O SPROVOĐENJU NACIONALNE STRATEGIJE
UPRAVLJANJA KVALITETOM VAZDUHA
za 2013. godinu

Podgorica, decembar 2013. godine

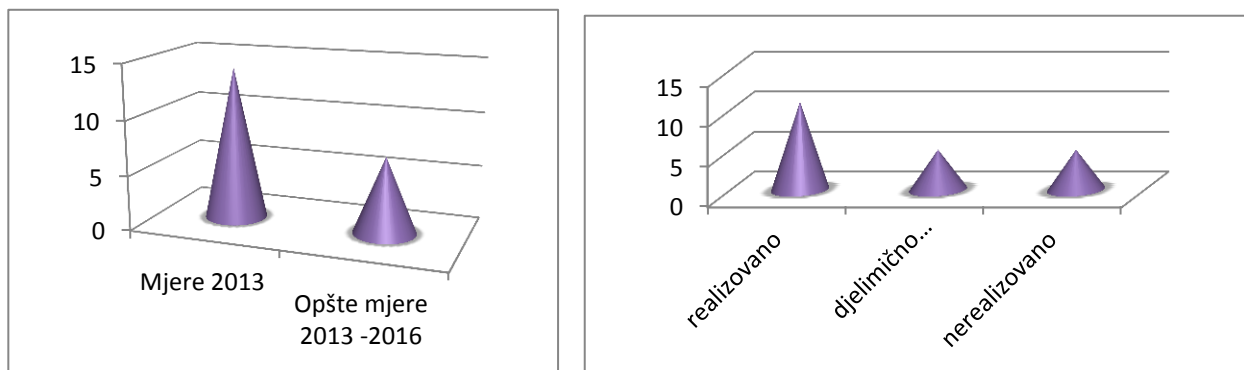
REZIME

IZVJEŠTAJA O SPROVOĐENJU NACIONALNE STRATEGIJE UPRAVLJANJA KVALITETOM VAZDUHA ZA 2013. GODINU

Nacionalna strategija upravljanja kvalitetom vazduha sa Akcionim planom za period 2013-2016. godine usvojena je u februaru 2013. godine i prvi je dokument ove vrste u Crnoj Gori. Usvajanje Strategije predviđeno je Zakonom o zaštiti vazduha („Službeni list CG” broj 25/10). Akcionim planom za četvorogodišnji period 2013-2016. godine definisane su ukupno 52 mjere, koje su podijeljene u četiri izvještajna perioda. Sprovođenje jednog seta od 7 mjera, tzv. opšte mjere koje su usmjerene na integrisanje politike zaštite vazduha u ostale sektorske politike predviđeno je tokom čitavog četvorogodišnjeg perioda pokrivenog Akcionim planom.

U prvom izvještajnom periodu (za 2013. godinu) predviđeno je sprovođenje 14 mjera, kao i kontinuirano sprovođenje 7 opštih mjera. Od ukupno 21 predviđene mjere realizovano je 16 mjera, potpuno ili djelimično. Sprovođenje mjera koje su djelimično realizovane ili nijesu realizovane tokom 2013. godine nastaviće se tokom 2014. godine, osim u slučaju kada postoje opravdani razlozi za odustajanje od sprovođenja planirane mjere.

Grafički prikaz realizacije mjera

Od 14 mjera čije je sprovođenje planirano tokom 2013. godine sprovedeno je ukupno 10 mjera. Izostalo je sprovođenje 3 zakonodavne mjere čija je primjena odložena zbog pomjeranja roka za donošenje Zakona o životnoj sredini. Takođe, planirano obezbijedenje sredstava u okviru kreditnog aranžmana kojim bi se finansirala toplifikacija opštine Pljevlja izostala je kako zbog finansijskih prilika tako i zbog novih dogovora u pogledu obaveza definisanih Atinskim sporazumom o formiranju Evropske energetske zajednice.

Naime, svjesni visine ulaganja u postojeće termoenergetske objekte, Sekretarijat energetske zajednice je u saradnji sa Evropskom komisijom pokrenuo inicijativu da se zemljama članicama Atinskog sporazuma produži rok za poštovanje graničnih vrijednosti emisija iz velikih postrojenja za sagorijevanje. To praktično znači da postojeći blok TE „Pljevlja“ može da radi bez ikakvih ulaganja u modernizaciju postrojenja do kraja svog radnog vijeka, s tim da će u periodu 2018. -2024. morati da se obaveže da neće raditi više od ukupno 20.000 radnih sati. Ovakva odluka koja je donijeta na širem regionalnom nivou, dovodi u pitanje i projekat toplifikacije koji bi se vezivao za postojeći blok TE. Tokom 2013. godine raspisan je i tender za izgradnju novog bloka TE koji će svakako imati obavezu kogeneracije, tj. paralelnog korišćenja električne i toplotne energije.

Od 7 opštih mjera čija je realizacija planirana kontinuirano tokom četvorogodišnjeg perioda 2013. – 2016. godina realizovano je 6 mjera, dok je praćenje sprovođenja Nacionalnog plana za implementaciju Stokholmske konvencije odloženo za sljedeći izvještajni period, budući jer je Nacionalni plan usvojen tek 7. novembra 2013. godine.

Sprovedene mjere mogu se podijeliti na zakonodavne mjere, mjere za unaprijeđenje sistema praćenja i izvještavanja o kvalitetu vazduha i mjere za smanjenje emisija zagađujućih materija u vazduh.

Pravni okvir u oblasti zaštite vazduha je tokom izvještajnog perioda unaprijeđen donošenjem Pravilnika o zabrani i ograničenju korišćenja, stavljanja u promet i proizvodnji hemikalija koje predstavljaju neprihvatljiv rizik po zdravlje ljudi i životnu sredinu („Sl. list CG“, br. 49/13) i izradom Predloga pravilnika o tehničkim standardima zaštite vazduha od emisija isparljivih organskih jedinjenja koje nastaju skladištenjem, pretakanjem i distribucijom motornih benzina čije je usvajanje u toku. Ovim propisima se pokriva važan segment zaštite vazduha od zagađenja isparljivim organskim jedinjenjima i praktično kompletira pravni okvir za zaštitu vazduha koji sada pokriva sve teme obuhvaćene evropskim zakonodavstvom u ovoj oblasti, s tim da je u određenim pod-oblastima neophodno sprovesti određene korekcije.

Sistem praćenja i izvještavanja o kvalitetu vazduha unaprijeđen je sprovođenjem obuke za proračun doprinosa prirodnih izvora zagađenju vazduha (saharska prašina, morski aerosoli i šumski požari). Naime, u skladu sa zahtjevima EU, u slučajevima kada se može dokazati da se zagađenje može pripisati doprinosu iz prirodnih izvora zagađenja, ne postoji obaveza izrade plana kvaliteta vazduha iako je došlo do prekoračenja granične vrijednosti zagađujućih materija. Naravno, ove događaje neophodno je dokumentovati na određen način. Predstavnici Agencije za zaštitu životne sredine i Zavoda za hidrometeorologiju i seizmologiju obučeni su za izvještavanje u ovakvim slučajevima.

Takođe, u Agenciji za zaštitu životne sredine privode se kraju aktivnosti na unaprijeđenju informisanja javnosti o kvalitetu vazduha preko web stranice Agencije.

Sprovedene mjere za unaprijeđenje kvaliteta vazduha mogu se podijeliti na mjere sa direktnim i mjere sa indirektnim uticajem. Mjere sa direktnim uticajem na kvalitet vazduha sprovedli su sami operateri postrojenja koja ispuštaju zagađujuće materije u vazduh. Tokom 2013. godine obavljen je remont elektrofilterskog postrojenja u TE „Pljevlja“ a u Željezari Nikšić na novu elektrolučnu peć ugrađen je sistem za otprašivanje izduvnih gasova.

Što se tiče mjera sa indirektnim uticajem na kvalitet vazduha, unaprijeđen je dijalog sa postrojenjima koja su obavezna da pribave integrisane dozvole do 1. januara 2015. godine. Tokom 2013. godine izdate su tri integrisane dozvole – deponiji „Livade“ Podgorica, deponiji „Možura“ Bar i postrojenju za proizvodnju acetilena „Progas“ iz Bijele.

Ministarstvo održivog razvoja i turizma realizovalo je akciju pod nazivom „Nedjelja čišćenja dimnjaka“ u saradnji sa Agencijom za zaštitu životne sredine, opštinom Pljevlja i konsultantskom kućom „TECHNE Consulting“. Akcija je imala za cilj podizanje javne svijesti o negativnom uticaju korišćenja goriva sa visokim sadržajem zagađujućih materija za grijanje domaćinstava. U toku ove akcije u opštini Pljevlja je očišćeno 40 dimnjaka u stambenim zgradama i održan je okrugli sto na temu „Čistiji vazduh za sve“. Ova kampanja je uvrštena u program „Evropske zelene nedjelje“ čiji je pokrovitelj i organizator Evropska Komisija. Od Sekretarijata „Evropske zelene nedjelje“ Ministarstvo je dobilo sertifikat za uspješno realizovanu aktivnost.

Od sprovedenih opštih mjera posebnu pažnju treba posvetiti donošenju prvog Plana kvaliteta vazduha. U skladu sa evropskim i domaćim zakonodavstvom, kada se u određenoj zoni kvaliteta vazduha zabilježe prekoračenja graničnih ili ciljnih vrijednosti zagađujućih materija neophodno je donijeti Plan kvaliteta vazduha sa konkretnim mjerama za smanjenje emisija zagađujućih materija. U februaru 2013. godine izrađen je Plan kvaliteta vazduha za opštinu Pljevlja, kao i Studija lokalnog uticaja zagađenja na kvalitet vazduha. Ovim je ostvaren jedan od najznačajnijih ciljeva Nacionalne strategije za upravljanje kvalitetom vazduha za period 2013 – 2016, a to je da posluži kao vodič za rješavanje konkretnih problema kada je u pitanju zagađenje vazduha.

U narednom izvještajnom periodu, tokom 2014. godine planirana je realizacija 10 mjera, kao i realizacija 4 mjere koje nijesu realizovane tokom 2013. godine. Takođe, nastaviće se sa realizacijom opštih mjera koje imaju za cilj integrisanje politike zaštite vazduha u ostale segmente politike zaštite životne sredine i druge sektorske politike.